

УДК 355.1-053.18«1939/1945»(477.41):069.51(049.1)

© *Наталія ФІЛАТОВА*

ДОКУМЕНТАЛЬНИЙ ФОНД ЗАГИБЛИХ ВОЇНІВ ОБУХІВСЬКОГО РАЙОНУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ В НАЦІОНАЛЬНОМУ МУЗЕЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ У ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ

У статті висвітлюється історія формування, збереження та дослідження в Національному музеї історії України у Другій світовій війні Документального фонду загиблих воїнів Червоної армії в 1939–1945 рр., призваних із території Обухівського району Київської області.

Ключові слова: *Документальний фонд загиблих, сповіщення про загибель, Національний музей історії України у Другій світовій війні, Обухівський район, Київська область.*

З розпадом Радянського Союзу в Україні відбулися фундаментальні зміни, позаяк колективна пам'ять українців потребувала вивільнення від величезного масиву імперсько-радянських стереотипів, які стримували процес національного самоусвідомлення. Важливе місце в цьому зрушенні посідає проблематика Другої світової війни, зокрема тема людських військових втрат України. За період, що минув від закінчення війни, лише в незалежній Україні історики дістали можливість працювати без ідеологічних пут і цензури, отримали шанс вивчити та опрацювати документальні масиви джерел, які в СРСР були недоступними.

Студії, присвячені проблемам людських втрат України у Другій світовій війні, знаменували зміщення уваги суспільства від безіменних історичних категорій до персоніфікації історії, акцентування внеску воїнів-українців у перемогу над нацизмом.

За багатовікову історію Обухівщина здобула славу трипільською хліборобською культурою, фортифікаційними спорудами Київської Русі, Чорною радою 1659 р. тощо.

Свої сліди залишила на цій землі й новітня історія ХХ ст. бурхливими подіями громадянської війни, упродовж якої широких масштабів у Київській губер-

нії набув рух повстанських селянських загонів зелених, який очолював трипілець отаман Данило Зелений.

У ХХ ст. Обухівський край зазнав значних людських втрат під час Голодомору та Другої світової війни. У 1920–1930-х роках комуністичний режим використав усі засоби, щоб виграти війну проти українського селянства. Терор голодом свідомо використали як зброю. Голодомор 1932–1933 рр. забрав життя майже 19 000 мешканців Обухівського району [1].

На фронтах Другої світової війни загинуло понад 6 тис. жителів Обухівщини [2]. Створення в Україні друкованого мартирологу із цієї теми –результативна спроба розвінчання радянських міфів, які уславлювали «Велику Перемогу» СРСР у війні.

Персональний мартиролог загиблих воїнів-українців Київської області друкували впродовж 1994–2000 рр., він мав 7 томів. У 5-му томі «Книги Пам'яті України. Київська область» (1996) вміщено мартиролог полеглих воїнів Обухівського району. До нього увійшли списки загиблих військовослужбовців міста Обухова, Українки, смт Козина, Трипілля, Старих Безрадичів, Малої і Великої Вільшанки, Германівки та інших сіл району.

Музей ніколи не стояв осторонь важливого процесу в житті суспільства та держави з увічнення пам'яті загиблих та зниклих безвісти воїнів. З ініціативи керівництва Меморіального комплексу рішенням міністра оборони України № 6460/3 від 22 червня 2006 р. та завдяки ряду розпоряджень начальника штабу Сухопутних військ Збройних сил України до музею на довічне державне зберігання було передано документи з обліку втрат військовослужбовців РСЧА 1939–1945 рр., що зберігалися в обласних і районних військкоматах України та Галузевому державному архіві Міністерства оборони України. З 2006 р. співробітники Меморіального комплексу здійснили низку наукових відряджень до всіх областей України. У результаті цієї роботи в музеї був створений Документальний фонд з обліку людських військових втрат України у Другій світовій війні, який станом на січень 2018 р. налічував понад 10 тис. архівних справ, що містять дані про загибель майже 3 млн воїнів Червоної армії [3].

Із загальної кількості документів, які мали передати до музею (сповіщень про загибель військовослужбовців Червоної армії 1939–1945 рр., виданих військовими частинами, санітарними та лікувальними установами, районними військкоматами, Управлінням з обліку загиблого і зниклого безвісти рядового та сержантського складу; особистих документів та листів загиблих військовослужбовців, надісланих військовою частиною до військкомату разом із повідомленнями про смерть; заяв місцевих мешканців з питань з'ясування долі рідних; документів сільських та місцевих органів влади про пошук зниклих безвісти військовослужбовців; іменних списків загиблих воїнів, укладених районними військкоматами за заявами родин; нормативних документів щодо обліку втрат та порядку надання сповіщень про загибель; документів з питань облаштування могил військовослужбовців та виплати пенсій родинам; листу-

вання родин із державними установами щодо встановлення факту, місця, часу загибелі воїнів тощо), Обухівський РВК Київської області надіслав до Меморіалу 6 справ [4]. Документальний фонд Обухівського РВК Київської області не є повним. До Всеукраїнської бази загиблих та зниклих безвісти воїнів у Другій світовій війні, яку створюють на основі матеріалів Документального фонду, внесено дані на 4 712 осіб [5].

Серед цих документів – дві справи з повідомленнями про загибель військовослужбовців, які датовані 10 лютого 1944 – 18 травня 1945 рр. та 6 квітня 1945 – 1 квітня 1946 р.; книга обліку сповіщень про загибель на рядовий і сержантський склад та журнал обліку сповіщень і виписок ГУК на офіцерський склад; один журнал обліку виданих сповіщень на воїнів, загиблих під час радянсько-фінляндської війни 1939–1940 рр.; одна справа зі списками військовослужбовців, які загинули під час війни. Крім того, співробітникам музею вдалося розшукати та прийняти на довічне зберігання одну справу зі списком братських могил і похованих у них воїнів на території району й облікові картки військових поховань загиблих під час війни, складених у 1991–1992 рр.

На жаль, дізнатися, де нині решта документів з обліку військовослужбовців, яких призивали до лав армії та котрі загинули під час війни, не можемо. Вочевидь, їх не зберегли органи військової влади впродовж повоєнних десятиліть.

Під час Другої світової війни жителі району, які були призвані до лав Червоної армії, воювали у снігах Фінляндії. Так звана «зимова війна», розв'язана Радянським Союзом проти сусідньої Фінляндії, тривала із 30 листопада 1939 р. до 12 березня 1940 р. Її вели частини і з'єднання Червоної армії, не знаючи театру бойових дій, не маючи військового вишколу, тактичної підготовки. Бої точилися у важкопрохідних заболочених лісах, в умовах бездоріжжя та суворого клімату (морози сягали 40–50 градусів), без належного екіпірування, зброї тощо. Втрати військовослужбовців Збройних сил Радянського Союзу в цій війні замовчували десятиріччями, бо вони були вражаючими. Значними були втрати в радянсько-фінляндській війні й вихідців з України.

У журналі обліку виданих сповіщень на воїнів, загиблих під час радянсько-фінляндської війни, який зберігається у документальному фонді, створеному в музеї, значиться 161 військовослужбовець, призваний до лав Червоної армії Обухівським РВК [5].

Для дослідників цієї теми, а також для родичів, які досі розшукують своїх загиблих та зниклих безвісти дідів та прадідів, ці документи є важливим інформаційним потенціалом. Із журналу обліку виданих сповіщень на воїнів, загиблих під час радянсько-фінляндської війни, можемо дізнатися, з яких населених пунктів району призивали воїнів, де проходили службу, коли загинули, кому і коли вручили повідомлення про загибель.

Усі зафіксовані в журналі військовослужбовці загинули в 1940 р. Переважна більшість із них – червоноармійці, які воювали у складі 104, 123 і 306-го стрілецьких полків 62-ї стрілецької дивізії, а також у 39-му стрілецькому полку 4-ї стрі-

лецької дивізії, 12-му артилерійському полку 18-ї стрілецької дивізії та 278-му мотострілецькому полку 17-ї мотострілецької дивізії [6].

На початку німецько-радянської війни мобілізаційні пункти Обухівського РВК почали призов військовозобов'язаних до лав РСЧА вже 23 червня 1941 р. [7]. В Обухові створили винищувальний батальйон, який узяв участь у боях за с. Вільшанку. Військовий підрозділ вимушено відійшов до Трипілля, де після оборонних боїв увійшов до складу партизанського загону [8]. Коли розгорнулися бої за оборону Києва (11 липня – 19 вересня 1941 р.), територія району стала прифронтною зоною. 30 липня 1941 р. німецькі танки увірвалися до Обухова.

Із 30 липня до другої половини серпня 1941 р. точилися бої на Трипільському плацдармі удень і вночі три виснажливі тижні. Плацдарм утримували війська 26-ї армії Південно-Західного фронту – 150-та і 97-ма стрілецькі дивізії, 7-й мотострілецький полк із допомогою кораблів Дніпровської флотилії [9].

Серед 283-х сповіщень про загибель військовослужбовців, які призвані Обухівським РВК, 26 документів датовано 1941 р. [10]. Серед них – повідомлення від 28 лютого 1945 р. з відділу підготовки та комплектування Чорноморського флоту батькові, який мешкав у с. Обухов Обухівського району Київської області, про зниклого безвісти в листопаді 1941 р. червонофлотця Самофала Івана Андрійовича [11].

Перші накази з обліку втрат з'явилися в Червоній армії після закінчення громадянської війни. У 1938–1939 рр., у зв'язку з участю СРСР у низці локальних збройних конфліктів, було розроблено «Положення про персональний облік втрат і поховання загиблого особового складу Червоної армії у воєнний час». Положення про втрати було введено в дію наказом наркома оборони СРСР № 138 від 15 березня 1941 р. Згідно з положенням запроваджувалися два види зарахування загиблих: персональний і статистичний.

Персональний облік проводили по кожному загиблому – від солдата до командира. Його здійснювали по армійській вертикалі, через військкомати дані обліку надходили безпосередньо до родин загиблих. Проте катастрофічний початок німецько-радянської війни засвідчив неефективність механізму, прописаного в Положенні про втрати, у зв'язку з чим процедура обліку полеглих воїнів Червоної армії впродовж війни не раз змінювалася. Лише на завершальному етапі Другої світової війни (грудень 1944 р. – 1945 р.) було досягнуто високого ступеня обліку загиблих та вжито заходів щодо ліквідації заборгованостей із зарахуванням полеглих військовослужбовців у попередні періоди війни [12]. Тому не випадково переважна більшість похоронок на воїнів, загиблих і зниклих безвісти в 1941 р., надійшла до родин полеглих у 1944–1946 рр. здебільшого від Управління з персонального обліку втрат рядового і сержантського складу й пенсійного забезпечення їхніх родин (Москва) [13].

Восени 1943 р. розпочалося визволення Київської області від нацистів. У боях на Обухівській землі брали участь 27-ма, 38-ма та 40-ва армії 1-го Українського фронту. 5 листопада 1943 р. було визволено від гітлерівців перший населе-

ний пункт – с. Семенівку. 7 листопада – села Підгірці, Великі і Малі Дмитровичі, Старі і Нові Безрадиці, Козин; 9 листопада – Обухів [14].

Кілька днів війська 1-го Українського фронту продовжували наступальні дії, впродовж листопада – грудня запеклі бої точилися на Трипільському плацдармі. Лінія фронту, стабілізувавшись, пролягла територією району на 35 км – від сіл Стайки до Деремезни [15]. Останній населений пункт Обухівського району Київської області – с. Перегонівка – був визволений від гітлерівців 29 січня 1944 р. [14].

У джерельному комплексі сповіщень про загибель військовослужбовців, які призивалися Обухівським РВК, зберігаються документи про загибель уродженців району – учасників Сталінградської та Курської битв, а також інших бойових дій 1942–1943 рр. Проте більшість «похоронок» надійшла до родин на воїнів, які загинули в боях на теренах України восени 1943 р. та впродовж 1944 р. [16].

Саме в першій половині 1944 р. було введено в дію новий нормативний документ – Настанову з обліку особового складу Червоної армії у воєнний час, затверджену наказом заступника наркома оборони СРСР № 023 від 4 лютого 1944 р. [17]. Замість єдиної форми сповіщення затверджували чотири нових, зокрема: № 5/БП – на воїнів, загиблих у бою, № 6/БП – на зниклих безвісти, № 7/БП – на померлих від ран, № 8/БП – на фронтовиків, померлих від хвороби [18].

У Документальному фонді з обліку людських військових втрат України у Другій світовій війні Обухівського району Київської області зберігаються сповіщення всіх чотирьох зразків, які заповнені відповідно до встановленої форми.

Так, інформативними для дослідження можуть бути повідомлення військових частин і військових лікувальних установ, що надійшли до військкомату. Наприклад, сповіщення штабу 1006-го стрілецького полку про загибель 16 вересня 1943 р. рядового Миколи Омеляновича Литвина, похованого у братській могилі с. Слов'янка Дніпропетровської області, або сповіщення військової частини № з/п 34087 від 14 листопада 1944 р. про те, що рядовий Петро Андрійович Мироненко був поранений і помер 12 листопада 1944 р., похований із військовими почестями на кладовищі м. Карей, вул. Каплануце, 40 (Румунія) [19; 20].

Важливе значення для розширення біографічних даних про особу, посилення на інші джерела інформації щодо зазначеного воїна мають супровідні листи до повідомлень про загибель. Інколи трапляється так, що ці листи інформативніші, ніж самі сповіщення.

Так, до Обухівського РВК 12 травня 1945 р. від штабу 342-го стрілецького полку надійшло повідомлення про загибель 20 квітня 1945 р. рядового Петра Івановича Походящого, якого поховали з військовими почестями в населеному пункті Паргов адміністративного округу Штеттин, що входив у 1945 р. до Пруссії (нині польське м. Щецин). Повідомлення вручили дружині 3 червня 1945 р. [21]. У супровідному листі, крім персональних даних воїна, були зазначені обставини його смерті: загинув під час форсування р. Одер. Крім того, повідомлялося про те, що до військкомату надсилається червоноармійська книжка

П.І. Походящого, тимчасове посвідчення № 941187 про нагородження військово-вслужбовця медаллю «За відвагу», чотири грамоти з подяками ВГК, одна фотографія та квитанція про надіслану посилку [22]. Цієї інформації було достатньо для того, щоб провести пошук у загальнодоступних базах мережі Інтернет.

У результаті дослідження вдалося з'ясувати, що Петро Іванович Походящий, 1910 р. н., був призваний до лав Червоної армії в листопаді 1943 р. Обухівським РВК. Брав участь у боях за визволення України від гітлерівців. У жовтні 1944 р. червоноармієць П.І. Походящий, їздовий кульової роти 3-го стрілецького батальйону 342-го стрілецького полку 136-ї Київської ордена Богдана Хмельницького стрілецької дивізії 65-ї армії 1-го Білоруського фронту, відзначився під час боїв упродовж 19–27 жовтня 1944 р. у Польщі за Сероцький плацдарм [23]. Хоробрий воїн, незважаючи на сильний вогонь противника, підвозив боезапаси на передовий край до вогневих позицій кулеметів, за що був нагороджений медаллю «За відвагу» [24].

Із 14 січня 1945 р. 136-та стрілецька дивізія брала участь у Східно-Пруссійській, а з 10 лютого 1945 р. – у Східно-Померанській наступальних операціях. Із 20 квітня 1945 р. дивізія основними силами форсувала р. Одер, саме під час форсування якої рядовий Петро Іванович Походящий загинув.

Крім стандартних документів про загибель, серед масиву джерел Обухівського РВК зберігаються довідки Обухівської сільської ради та сільського виконавчого комітету, видані мешканцям району. У цих документах підтверджено представниками владних структур та свідками факт призову до лав Червоної армії, загибелі під час боїв, які тривали впродовж грудня 1943 р. – січня 1944 р., й поховання тіл полеглих воїнів родинами. Довідки були потрібні сім'ям для офіційного обліку загиблого військовослужбовця та отримання пенсії, документи видавали вдовам та батькам полеглих воїнів [25].

Відсутність офіційних документів про загибель Василя Івановича Геращенко (вік невідомий), 44-річного Сергія Івановича Жеваги (1899 р. н.), 33-річного Марка Пилиповича Литвина (1911 р. н.) та 22-річного Миколи Максимовича Колісника (1921 р. н.) може бути доказом призову «польовим» військкоматом, повторної мобілізації осіб (оточенців, дезертирів, втікачів із полону) та молоді, яка набула призовного віку за час окупації, а також особливого ставлення тоталітарної влади до так званих «окупованих людей» як до підозрілого контингенту.

Так, стосовно загиблого Василя Івановича Геращенко, вік і дата призову до лав армії невідомі, дані в загальнодоступних базах мережі Інтернет відсутні. Довідка, видана дружині, свідчить, що воїна призвали до лав армії в 1943 р., убито на полі бою 26 грудня 1943 р. і поховано його родиною власним коштом у с. Обухів [26].

Сергій Іванович Жевага, 1899 р. н., призваний до лав армії Обухівським РВК 12 листопада 1943 р., рядовий, убитий 9 січня 1944 р., похований у рідному с. Обухів [27].

Марко Пилипович Литвин, 1911 р. н., дата призову до лав армії невідома, дані про загиблого в загальнодоступних базах мережі Інтернет відсутні. У довідці

зазначено, що воїн загинув «під час захисту СРСР» 1 січня 1944 р., похований в с. Обухів. Крім того, у документі йдеться про родину з 5 осіб: дружину Параску Михайлівну Литвин та чотирьох доньок: Катю, 1937 р. н., Любу, 1938 р. н., Віру, 1940 р. н. та Надю, 1943 р. н. [28].

Микола Максимович Колісник, 1921 р. н., призваний до лав армії Обухівським РВК 16 листопада 1943 р., рядовий, загинув 5 грудня 1943 р. під с. Матяшівкою, звідки тіло забрав батько, похований на кладовищі [29].

Призови «польовими» військкоматами та повторні мобілізації проводили на визволеній від гітлерівців території. Призову підлягали колишні радянські військовополонені й оточенці, а також призовники віком від 17 до 50 років. Зі збірних пунктів мобілізовані командами прибували до армійських запасних полків, де з ними проводили бойову підготовку. Траплялося, що тривалість навчання становила 15 діб і призовників одразу кидали в бій. Бувало і таке, що більшість новоприбулих військовослужбовців гинули поблизу рідної оселі.

З одного боку, такі дії військових стосовно місцевого поповнення армії були наслідком украй складних обставин на фронті, практики ведення війни під гаслом здобуття перемоги незалежно від кількості втрат, а з іншого, – продовженням жорстокої сталінської політики щодо людей, які перебували на окупованій території.

Отже, можна констатувати, що навіть невеликий джерельний комплекс Обухівського РВК є документальним зібранням, яке дає можливість вивчати питання людських військових втрат України в Другій світовій війні конкретного регіону; студіювати різні аспекти малодосліджених тем, зокрема: участі українців у радянсько-фінляндській війні, повторних мобілізацій та ставлення влади до цього мобілізаційного контингенту тощо.

Література та джерела:

1. *Історична довідка Обухівського району [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://obuhivska-rayrada.gov.ua/istorichna-dovidka-21-02-40-29-03-2016>. – Назва з екрана.*
2. *Книга Пам'яті України. Київська область: у 7 т. / ред. І.О. Герасимов [та ін.]. – Т. 5. – К.: «Молодь», 1996. – С. 227.*
3. *Рибченко Л.В. Демографія і демагогія: до питання військових втрат України // Україна. Війна. Власна пам'ять: дослідження, документи, свідчення / Ін-т історії України НАН України, Національний музей історії України у Другій світовій війні. Меморіальний комплекс; редкол.: Л.В. Легасова (кер. проекту) [та ін.]. – К., 2015. – С. 112.*
4. *Акт прийому-передачі документів Обухівського РВК до Меморіального комплексу «Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років» від 25.09.2009 р. // Науково-документальне зібрання НМІУДСВ.*
5. *Фонди Національного музею історії України у Другій світовій війні (далі Фонди НМІУДСВ). – Всеукраїнська електронна база даних на загиблих та зниклих безвісти воїнів у роки Другої світової війни (далі ВБЗ).*
6. *Там само. – Кв-167948–168028.*
7. *Ириничеев Б.К. Сухопутные части войск РККА, участвовавшие в советско-финской войне. // Ириничеев Б.К. Оболганная победа Сталина. Штурм линии Маннергейма. – М.: Эксмо, 2016. – С. 359–386.*
8. *Книга Пам'яті України. Київська область: у 7 т. / ред. І.О. Герасимов [та ін.]. – Т. 5. – К.: Молодь, 1996. – С. 224.*
9. *Історія міст і сіл Української РСР в 26 т. Київська обл. – К.: Головна редакція Української Радянської Енциклопедії АН УРСР, 1971. – С. 469.*
10. *Книга Пам'яті України. Київська область: у 7 т. / ред. І.О. Герасимов [та ін.]. – Т. 5. – К.: «Молодь», 1996. – С. 225.*
11. *Фонди НМІУДСВ. – ВБЗ.*
12. *Фонди НМІУДСВ. – ВБЗ. – Кв-163960.*
13. *Рибченко Л. Персональний облік людських військових втрат Червоної армії у Великій Вітчизняній війні // Київські адреси сповіщень про загибель: дослідження, документи, свідчення / Ін-т історії України НАН України, Меморіальний комплекс «Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років»; редкол.: Л.В. Легасова (кер. проекту) [та ін.]. – К.: Аеростат, 2013. – С. 60.*
14. *Фонди НМІУДСВ. – ВБЗ.*
15. *Україна. Хроніка визволення: дослідження, документи, свідчення / Ін-т історії України НАН України, Меморіальний комплекс «Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років»; редкол.: Л.В. Легасова (кер. проекту) [та ін.]. – К.: Аеростат, 2014. – С. 179.*
16. *Книга Пам'яті України. Київська область: у 7 т. / ред. І.О. Герасимов [та ін.]. – Т. 5. – К.: «Молодь», 1996. – С. 226.*
17. *Фонди НМІУДСВ. – ВБЗ.*
18. *Рибченко Л. Персональний облік людських військових втрат Червоної армії у Великій Вітчизняній війні // Київські адреси сповіщень про загибель: дослідження, документи, свідчення / Ін-т історії України НАН України, Меморіальний комплекс «Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років»; редкол.: Л.В. Легасова (кер. проекту) [та ін.]. – К.: Аеростат, 2013. – С. 68.*
19. *Так само. – С. 70.*
20. *Фонди НМІУДСВ. – ВБЗ. – Кв-163837.*

21. Там само. – Кв-163871.
22. Там само. – Кв-163889.
23. Там само. – Кв-163889.
24. Сероцкий плацдарм // Советская военная энциклопедия. – М.: Воениздат, 1980. – Т. 7. – С. 331.
25. Электронный банк документов «Подвиг народа в Великой Отечественной Войне 1941–1945 гг.» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://podvignaroda.mil.ru>. – Назва з екрана.
26. Фонди НМІУДСВ. – ВБЗ. – Кв-163752, 163773, 163816, 163827.
27. Там само. – Кв-163752.
28. Там само. – Кв-163773.
29. Там само. – Кв-163827.
30. Там само. – Кв-163816.

© Наталья ФИЛАТОВА

ДОКУМЕНТАЛЬНЫЙ ФОНД ПОГИБШИХ ВОИНОВ ОБУХОВСКОГО РАЙОНА КИЕВСКОЙ ОБЛАСТИ В НАЦИОНАЛЬНОМ МУЗЕЕ ИСТОРИИ УКРАИНЫ ВО ВТОРОЙ МИРОВОЙ ВОЙНЕ

В статье освещается история формирования, сохранения и исследования в Национальном музее истории Украины во Второй мировой войне Документального фонда погибших воинов Красной армии в 1939–1945 гг., призванных с территории Обуховского района Киевской области.

Ключевые слова: Документальный фонд погибших, извещения о гибели, Национальный музей истории Украины во Второй мировой войне, Обуховский район, Киевская область.

© Natalia FILATOVA

DOCUMENTARY FUND OF FALLEN SOLDIERS IN OBUKHIV DISTRICT OF KYIV REGION IN THE NATIONAL MUSEUM OF THE HISTORY OF UKRAINE IN THE SECOND WORLD WAR

The article highlights the history of formation, preservation and research of the Documentary Fund of fallen soldiers of the Red Army in 1939–1945 conscripted from the territory of Obukhiv district of the Kyiv region in the National Museum of the History of Ukraine in the Second World War.

Keywords: Documentary Fund of fallen soldiers, death notifications, National Museum of the History of Ukraine in the Second World War, Obukhiv district, Kyiv region.